

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1611. usque ad annum 1617

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1777

VD18 90118898

§. 103. Continuatus Berlinensium tumultus adversus suos Ministros.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67313](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67313)

Sæc. XVII. „incendium excitet, cui restinguendo
 A. C. 1615. „postmodum sufficere nemo facile posset.

Ceterum congregati Ordines variis
 propositionibus ultro citroque agitatæ
 Conventum solverunt, animis haud
 quaquam sedatioribus, donec horum
 motus toties repetiti demum in gravif-
 sima, quæ secuta sunt, bella erumperent.

§. CIII.

*Continuatus Berlinensium tumultus
 adversus suos Ministros.*

*Continuat.
 antiq. part.*

*4. p. 196. &
 265:*

*Merc. Gal-
 lob. tom. 10.
 .4. p. 50.*

Nondum plene deferbuit indignabun-
 dus furor Berlinensium, qui ad
 nudum Principis sui arbitrium Lutheri
 Evangelium cum Calviniano commuta-
 re jussi fuerant; hi equidem dolorem
 suum tamdiu premebant, quamdiu Jo-
 annes Sigismundus Brandenburgicus
 Dux, qui Calvinianos Ministros immi-
 serat, Berolini morabatur, eo autem
 Cliviam evocato, ejusque fratre Joanne
 Georgio absentis vices obeunte eorum
 querimoniarum in apertam vim erupe-
 re; postquam Reformatæ factionis Pa-
 stores novæ sectæ principium, a tem-
 plorum destructione sumpserant; eorum
 enim jussu & opera primo factus est im-
 petus in Basilicam urbis Berolini prima-
 riam: securibus, malleis, ascis, omni-
 que demolientium vi Baptistarium dir-
 uitur

uitur, epitaphia parietibus affixa revel- Sæc. XVII.
 luntur, una quoque gentilitia Majorum A. C. 1615.
 insignia cum vivis defunctorum for-
 mis ac picturis abolerentur. Cruces una-
 cum Christi effigie in unum proiiciuntur
 cumulum, omneque, quod Lutheri fu-
 ror reliquerat, pictum, sculptum, aut
 re vel argento vel auro fusum quamdam
 Religionem spirans, a Calviniana ra-
 bie destruitur: cuncta, eaque venustate,
 splendore ac pretio insignia, unacum
 tabulis suis atque ornamentis sternun-
 tur: Inde vero apertæ oriebantur indi-
 gnationes in Sigismundum Electorem,
 quem lingua & calamo audaciores no-
 vum Copronymum, & Sacrarum Ico-
 num Neronem appellitabant. Enimve-
 ro Anna Joannis Sigismundi uxor, quæ
 nunquam a Protestantium institutis ad
 Calvini sectam pertrahi poterat, novo-
 rum Præconum petulantiam ac icono-
 machorum vecordiam sistere decrevit,
 iussitque, ut quicquid eorum rabiem
 adhuc effugisset, aut e dejectis vel ele-
 gans artificio, vel pretio insigne su-
 peresset, in destinatum a se penetrare
 comportaretur: Calviniani tamen ver-
 bi Præcones contra hoc imperium ac-
 riter fremebant, nihilominus Luthera-
 næ factionis Ministri Electricis suæ præ-
 sidio tuti, turbatam sectæ suæ possessio-
 nem vindicare moliebantur, plebisque

Sæc. XVII. indignationi faces insuper & flammam
 A. C. 1615. adiiciebant; nunquam tamen vehemen-
 tius, rixosiusque Calviniani adversus
 Lutheranos declamatores infurgebant,
 quam in Dominica die, ubi legebatur
 Evangelium de Pastore bono, deque
 mercenario; tum enim Calviniani Lu-
 theranos, nec dissimulanter etiam Ele-
 ctricem, idololatriæ fautores, necnon
 Mercede conductos Pastores ex suis sug-
 gestibus proclamant, se vero bonos
 Pastores, qui contra Lupum Papam,
 gregem suum defendere auderent, esse
 jactitabant: Verum hæc Calvinianorum
 maledicentia Lutheranos, quorum non
 pauci adhuc in urbe erant, ad iram &
 vindictam concitabat: conclamatur ad
 arma, plerique etiam fistulis æneis,
 gladiis, hastis, faxisque armati in ob-
 vias Calvinianorum Præconum ædes in-
 volant, ac iterato saxorum grandine fe-
 nestras diffringunt: ad vesanam horum
 conclamationem excitatus Joannes Dux
 ex arce sua accurrit, sed illico æris cam-
 pani concussione ad communem seditio-
 nem signum datur, ac ipsemet Dux pri-
 mo probris & maledictis, demum lapi-
 dibus impetitur, & cum suis trepide ar-
 cem repetere cogitur. Tumultuatum
 est integra nocte in Calvinianorum do-
 mos, resonabat ubique insana vocifera-
 tio contra Pastores malos, & mercena-
 rios

rios, effringuntur seræ ac postes, ex-
pugnantur ædes, irrumpitur in cubicu-
la, sedulo inquiritur in Calvini Magi-
stros, eorum uxores & liberos, ut ma-
le nec forte citra necem mulctentur.
Verum hi jam antea tumultuantium fu-
rori sese subdixerant, redituro paulo-
post Electori causæ cognitionem, ac
vindictam relinquentes.

Sæc. XVII.
A. C. 1615.

§. CIV.

*Wormatiensis tumultus in Judæos
concitatus.*

Severius longe Wormatiæ antiqua Ro-
mani Imperii urbe, Lutherani po-
tissimum cives, Judæos exagitabant.
Hi enim jam per plurimos annos im-
modicis suis usuris ad incitas usque plebem
exhauriebant, unde crebræ civium
querelæ apud Spirense, Viennense &
Pragense tribunal; Mathias quoque Im-
perator novissime iteratis, severisque
interdictis hosce usurarios, eorumque
fautores coercere studuit: aurum ta-
men, & Judæorum astutia semper Cæ-
sareæ Majestatis auctoritati prævaluisse
videbatur: instant denuo cives, usuram
abrogari, atque in hanc pestem severe
animadverti a Senatu petentes: impe-
trant quoque ex Cæsareo tribunali man-
datum, vi cuius Judæi iniquas usuras a

*Merc. Gal-
lob. tom. 10.
lib. 4.
Meteran. l.
35. p. 87.*